

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง ประโยคซ้อน

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้สอน ครูพาริเดชธ์ เบญญากาจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สร้างคำนำไปใช้

ประโยคซ้อน

ท ๔.๑ ม. ๒/๒

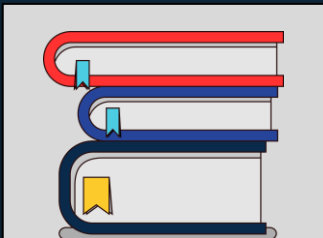

อาหารมีความสำคัญต่อมนุษย์

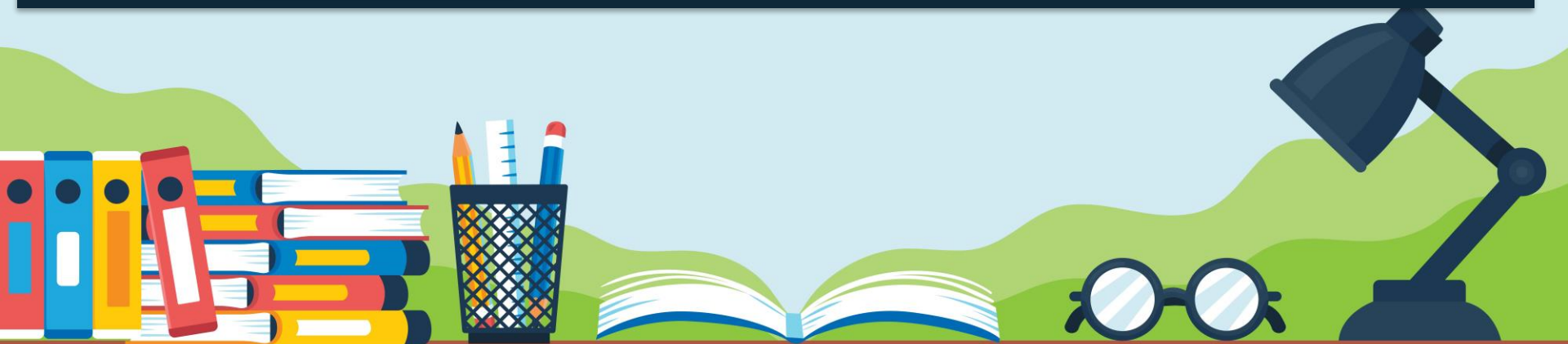
แม่เลี้ยงหมูและเลี้ยงปลาบนที่ดินเล็ก ๆ

ปลาที่แม่เลี้ยงเป็นสายพันธุ์พระราชทาน

ประโยชน์ซ้อน

ใบความรู้เรื่อง ประโยคซ้อน
รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประโยคซ้อน คือประโยคที่มีเล็ก ๆ ประกอบอยู่ด้วย ประโยคเล็ก ๆ มีคำเชื่อม เช่น ที่ ซึ่ง อัน ว่า ฯลฯ นำหน้า คำเชื่อมเหล่านี้รวมกับประโยคเล็ก ๆ เรียกว่า อนุประโยค คำเชื่อมเหล่านี้จึงเรียกว่า คำเชื่อมอนุประโยค ในประโยคซ้อนต้องมีอนุประโยคอยู่ด้วยเสมอ อนุประโยคอาจใช้เป็นส่วนหนึ่งของประโยคซ้อนหรือใช้ขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคซ้อนก็ได้ เช่น

ตัวอย่าง

ครูตำหนินักเรียน (ประโยคสามัญ)

เพิ่มประโยคย่อยมาขยายเป็น

ครูตำหนินักเรียนที่คุยกัน

ประโยคหลัก คือ **“ครูตำหนินักเรียน”** ประโยคย่อย คือ **“ที่ (นักเรียน) คุยกัน”**

องค์ประกอบของประโยคซ้อน ประโยคซ้อนประกอบด้วยส่วนประกอบ ๒ ส่วน คือ

๑. ประโยคหลัก

๒. ประโยคย่อย

ประโยคหลัก (मुख्यประโยค) คือ ประโยคหัวหน้าหรือประโยคหลัก เป็นประโยคสำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้ และมีได้เพียงประโยคเดียวต่อหนึ่งประโยคเท่านั้น

ประโยคย่อย (อนุประโยค) คือประโยคเล็กที่ทำหน้าที่แต่ง मुखประโยคให้ได้ดีความดีขึ้น แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. นามานุประโยค

๒. คุณานุประโยค

๓. วิเศษณานุประโยค

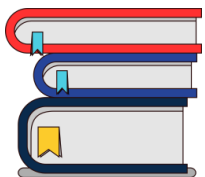
นามานุประโยค คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่คล้ายกับนาม อาจเป็นบทประธาน บทกรรม หรือบทขยายก็ได้ มักเชื่อมด้วยคำ “ว่า” “ให้” “สำหรับ” “ของ” บางทีก็ไม่มีตัวเชื่อม

ให้นักเรียนศึกษา

ใบความรู้

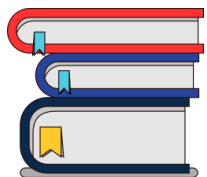
เรื่อง

“ประโยคซ้อน”

ประโยคซ้อน

คือ ประโยคที่ประกอบด้วย ประโยคหลัก
(मुखประโยค) และ ประโยคย่อย (อนุประโยค)
มารวมเป็นประโยคเดียวกัน

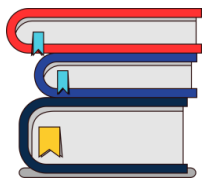
ประโยชน์ซ้อน

โดยมีประพันธสรพนาม(ผู้,ที่,ซึ่ง,อัน)
ประพันธวิเศษณ์ หรือบุพบทเป็นบทเชื่อม

ประโยคหลัก คือ...

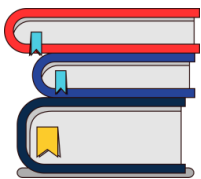

ประโยคหลัก(मुख्यप्रयोग)

คือ ประโยคที่เป็นใจความสำคัญ
ที่ต้องการสื่อสาร

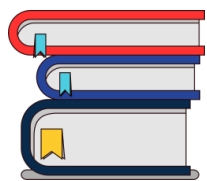
ประโยชน์คย่อย คือ...

ประโยชน์ย่อย(อนุประโยค)

คือ ประโยคที่ทำหน้าที่ขยายความ
ประโยคหลักให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ฉันรักเพื่อนที่มีนิสัยเรียบร้อย

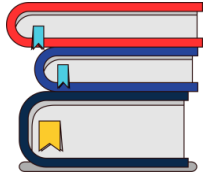
ประโยคหลัก

ฉันรักเพื่อน

ประโยคย่อย

ที่มีนิสัยเรียบร้อย

ที่

พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อลูกจะมือนาคตสไต

ประโยคหลัก

พ่อแม่ทำงานหนัก

ประโยคย่อย

เพื่อ

ลูกจะมือนาคตสไต

ประโยคความซ้อน
แบ่งตามหน้าที่ของ
อนุประโยคได้ ๓ ชนิด

อนุประโยคทำหน้าที่เหมือน
คำนาม (นามาอนุประโยค)

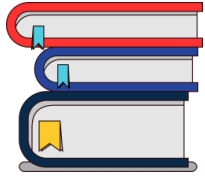
อนุประโยคที่ทำหน้าที่เหมือน
คำวิเศษณ์ (คุณาอนุประโยค)

อนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายกริยา
หรือวิเศษณ์ (วิเศษณาอนุประโยค)

อนุประโยคทำหน้าที่เหมือนคำนาม (นามานุประโยค)

โดยจะทำหน้าที่เป็น ประธานหรือ
กรรมของประโยค

ภราดรเล่นแทนนิสถูกใจคนดู

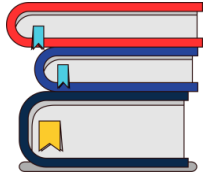
ประโยคหลัก

ภราดรถูกใจคนดู

ประโยคย่อย

ภราดรเล่นแทนนิส

ฉันทเห็นตำรวจไล่จับผู้ร้าย

ประโยคหลัก

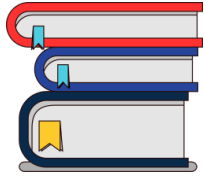
ฉันทเห็นตำรวจ

ประโยคย่อย

ไล่จับผู้ร้าย

อนุประโยคที่ทำหน้าที่เหมือน คำวิเศษณ์ (คุณาอนุประโยค)

เพื่อขยายนามหรือสรรพนามให้ได้ความชัดเจน
ยิ่งขึ้น มักจะใช้ประพจน์สรรพนาม
(ที่ ซึ่ง อัน ว่า ผู้) เป็นตัวเชื่อม

บ้านสวยที่อยู่บนภูเขา นั้นเป็นของนักร้องชื่อดัง

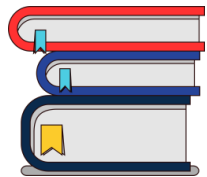
ประโยคหลัก

บ้านสวยเป็นของนักร้องชื่อดัง

ประโยคย่อย

ที่อยู่บนภูเขา

ที่

คนซึ่งไปรับรางวัลเป็นน้องสาวของตนเอง

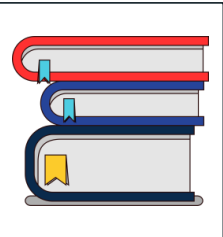
ประโยคหลัก

คนเป็นน้องสาวของตนเอง

ประโยคย่อย

ไปรับรางวัล

ซึ่ง

ครูทุกคนไม่ชอบนักเรียนที่แต่งตัว
ไม่สุภาพเรียบร้อย

ประโยคหลัก

ครูทุกคนไม่ชอบนักเรียน

ประโยคย่อย

ที่

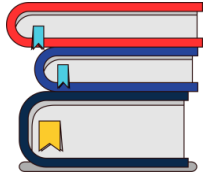
ที่แต่งตัวไม่สุภาพเรียบร้อย

อนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายกริยา หรือวิเศษณ์ (วิเศษณานุประโยค)

โดยสังเกตจากสันธาน

เมื่อ จน เพราะ ราวกับ ระหว่างที่ ตั้งแต่

หล่อนไปทำงานตั้งแต่ฟ้าเพิ่งจะสว่าง ๆ เท่านั้นเอง

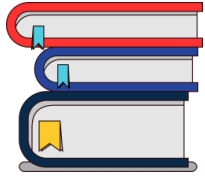
ประโยคหลัก

หล่อนไปทำงาน

ตั้งแต่

ประโยคย่อย

ตั้งแต่ฟ้าเพิ่งจะสว่าง ๆ เท่านั้นเอง

เตรียมวิ่งเร็วจนเพื่อนตามไม่ทัน

ประโยคหลัก

เตรียมวิ่งเร็ว

จน

ประโยคย่อย

จนเพื่อนตามไม่ทัน

ข้อสังเกต

ประโยชน์ความซื่อสัตย์
ประโยชน์ผลจะมาก่อนประโยชน์เหตุ

ประโยคซ้อน

- มีกริยามากกว่า ๑ ตัว
- มีประโยคมากกว่า ๑ ประโยค
- มีประโยคหลัก และประโยคย่อย
- มีคำเชื่อมเชื่อมระหว่างประโยค

